

Diecezje łucka i żytomierska w świetle schematyzmu na 1832 rok (1). Schematyzm – edycja źródła

ks. Jan Szczepaniak

UNIwersytet Papiński Jana Pawła II
W KRAKOWIE
ORCID: 0000-0001-5365-8146

ABSTRACT

Łuck and żytomiers dioceses in the light of schematism for 1832 (1). Schematism – source edition

The edition of the schematics of the Łuck and Żytomierz dioceses, which is handed over to the readers, makes it possible to get to know the condition of the Catholic Church of the Latin rite in Volhynia at the end of 1831. This year is important historical censorship for the history of the Church in Russia. The Polish uprising, known as the November uprising, which started at that time, caused tsarist repressions that significantly limited the pastoral capacity of the Church, for example by liquidating monasteries and parishes. The prepared catalog edition has been divided into three articles. The first one contains a critical edition of the schematics of the Łuck and Żytomierz dioceses published for 1832, as well as information on the formation of the rules for the preparation of Łuck schematisms for printing from the mid-18th century to the outbreak of the November Uprising. In the second part, the administrative structure of the Łuck and Żytomierz dioceses, the condition of male and female monasteries in the diocese before their dissolution, and the history of Volyn churches will be presented on a schematic basis. In the third one, biographies of the clergy working in

the Łuck and Żytomierz dioceses on the eve of the November Uprising will be published along with their speaking.

KEY WORDS: Mogilev metropolis, Lutsk and Zhytomyr diocese, diocesan clergy in Russia, orders in Russia, Volyn, Volyn province, Lutsk, Zhytomyr

SŁOWA KLUCZOWE: metropolia mohylowska, diecezja łucka i żytomierska, duchowieństwo diecezjalne w Rosji, zakony w Rosji, Wołyń, gubernia wołyńska, Łuck, Żytomierz

Do rąk czytelników oddajemy kolejny schematyzm diecezji znajdujących się na Ziemiach Zabrzanych, tym razem diecezji łuckiej i żytomiarskiej wydany na rok 1832 (nie udało się odszukać schematyzmu na rok 1831)¹. Jest to kolejny element rozpoczętej rok temu pracy mającej na celu ukazanie stanu Kościoła katolickiego przed okresem represji carskich, rozpoczętych po upadku powstania listopadowego. Działania podporządkowujące Kościół katolicki państwu rosyjskiemu, a także ograniczające rozwój diecezji i zakonów katolickich oraz utrudniające zwyczajną działalność duszpasterską rozpoczęły się zaraz po zajęciu ziem Rzeczypospolitej. Zamierzenia władz długo pozostawały ukryte, a działania kontrolujące i represyjne rozłożone były w czasie. Zamysły władz rosyjskich stały się jawne, a decyzje utrudniające życie katolikom coraz dalej idące dopiero po upadku powstania listopadowego. Trzeba jednak przypomnieć, że plany działań antypolskich i antykatolickich przygotowane były już od dawna. Gdyby nawet powstanie listopadowe nie wybuchło, to i tak byłyby wdrożone. Powstanie dostarczyło jedynie wygodnego pretekstu, wykorzystywanego także w kontaktach ze Stolicą Apostolską i innymi europejskimi dworami, uzasadniającego represje i ograniczenia.

Działania represyjne wpłynęły na strukturę Kościoła i sposób prowadzenia działalności duszpasterskiej. Likwidacja domów zakonnych i wielu parafii, podporządkowanie konsystorzy i dworów biskupich urzędnikom carskim,

¹ *Directorium Officii Divini ac Mis-sarum ad usum Diaecesis Luceoriensis pro Anno Domini MDCCCXXXII, Ber-diczoviae [1831].*

² Znaczną część kopii rubrycel i schematyzmów dla diecezji łuckiej i żytomierskiej otrzymałem od p. dr. Witalija Rosowskiego, pracownika Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Lublinie.

likwidacja polskojęzycznego szkolnictwa parafialnego, coraz szersze wprowadzenie do urzędów kościelnych języka rosyjskiego, szczególnie na ziemiach ukraińskich, konfiskaty majątku utrudniały Kościołowi wypełnienie zadań. Skala represji będzie możliwa do uchwycenia dopiero po dokładnym opisaniu stanu Kościoła łacińskiego w Rosji przed wybuchem powstania listopadowego.

Edycja schematyzmów, wstępnie zweryfikowanych na podstawie źródeł, jest pierwszym elementem tego zadania. Schematyzmy, coraz bardziej doceniane źródło historyczne, dostarczają bowiem podstawowych informacji o strukturze administracyjnej Kościoła, świątyniach, duchowieństwie oraz – od połowy XIX w. – liczbie wiernych.

1. Schematyzmy diecezji łuckiej i brzeskiej oraz łuckiej i żytomierskiej do 1829 r.

Stan zachowania rubrycel i schematyzmów dla diecezji łuckiej i brzeskiej, a następnie łuckiej i żytomierskiej do lat 40. XIX w. nie jest najlepszy. Z powodów, o których była już mowa, udało się odszukać 12 roczników wydanych od 1781 do 1800 r. oraz 14 – opublikowanych w latach 1802–1839. Zachowane rubrycele z lat 1781–1829 wydawano w następujących zakładach typograficznych: drukarni Akademii Zamojskiej, drukarni karmelitów bosych w Berdyczowie, drukarni bazylianów w Poczajowie oraz drukarni dominikanów w Łucku. Znajdują się one w zbiorach następujących instytucji: Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie, Biblioteki Narodowej Ukrainy im. Władimira Wiernadskiego w Kijowie, Biblioteki Uniwersytetu Wileńskiego, Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie, Książnicy Zamojskiej im. Stanisława Kostki Zamoyskiego, Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauki i zbiorach podręcznych czasopisma „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” w Lublinie². Ciągłe mamy nadzieję, że odnajdą się brakujące roczniki kalendarzy liturgicznych, szczególnie za lata 1805–1806,

1819–1820, 1823, 1830–1831, tak potrzebne do opracowania dziejów diecezji łuckiej i żytomierskiej przed wybuchem powstania listopadowego.

Nie wiemy, w którym roku po raz pierwszy trafiły do rąk duchowieństwa diecezji łuckiej kalendarze liturgiczne. Stało się to ok. 1760 r., bowiem w tym czasie bp Antoni Wołłowicz nakazał publikować jako dodatek do rubryceli spisy zmarłych księży³. Nie wiemy również, jak odbywał się proces dodawania do kalendarza kolejnych dodatków dotyczących administracji diecezji. W pierwszym zachowanym egzemplarzu rubryceli wydanej na rok 1781 do kalendarza dołączono katalog prałatów i kanoników gremialnych łuckiej kapituły katedralnej, kanoników honorowych tejże kapituły oraz spis zmarłych księży diecezji łuckiej i członków bractwa filadelfijskiego⁴. Celem założonego ok. 1684 r. bractwa, do którego należeli kapłani i świeccy, była modlitwa za żywych i zmarłych członków stowarzyszenia. Kapłani byli zobowiązani do odprawiania w roku czterech mszy św. za żywych współbraci i współsiostry o odpuszczenie grzechów, czterech – za zmarłych, oraz jednej na wieść o śmierci zmarłego członka bractwa. Świeccy mieli odmawiać cztery razy w roku na te intencje 30 *Ojcze nasz*, tyle samo *Zdrowaś Maryjo* i 5 *Wierzę w Boga*⁵. Takie same dodatki wydrukowano w kalendarzach liturgicznych na lata 1784–1785, 1787–1788.

Od rubryceli wydanej na rok 1789 r. publikowano już pełny schematyzm diecezji, choć jeszcze przez długi czas bez stosownego tytułu⁶. Po raz pierwszy odnajdujemy go w zachowanej rubryceli wydanej na rok 1837. Dodatek katalogowy otwiera w niej tytuł: *Elenchus Cleri Saecularis Dioecesis Luceoriensis*⁷. Schematyzm składał się z następujących elementów: spisu prałatów i kanoników gremialnych oraz kanoników honorowych łuckiej kapituły katedralnej, wikariuszy i mansjonarzy katedralnych, rządców (rektorów) kościołów parafialnych uporządkowanych według archidiaconatu łuckiego, archidiaconatu brzeskiego, oficjalatu braclawskiego i dekanatów oraz listy zmarłych księży.

3 X.S. Ch[odyński], *Filadelfia* [w:] *Encyklopedia Kościelna podług teologicznej encyklopedji Wetzera i Wellego z licznemi jej dopełnieniami*, t. 5, M. Nowodworski (red.), Warszawa 1874, s. 358–359.

4 *Directorium officii Divini ac Missarum Juxta Rubricas Generales Breviarum et Missalis Romani nec non Decreta Sacrae Rituum Congregationis pro Diaecesi Luceoriensi et Brestensi... in Annum Domini 1781 editum*, Zamość 1780.

5 X.S. Ch[odyński], *op.cit.*, s. 347, 353.

6 *Directorium officii Divini ac Missarum Juxta Rubricas Generales Breviarum et Missalis Romani nec non Decreta Sacrae Rituum Congregationis ad usum Diaecesis Luceoriensis et Brestensis pro Anno Domini 1789... conscriptum*, Luceoeriae [1788], s. 45–59.

7 *Directorium officii Divini ac Missarum ad usum Dioecesis Luceoriensis pro Anno Domini MDCCCXXXVII... conscriptum ac editum*, [Luceoeriae 1836].

8 *Directorium officii Divini ac Missarum Juxta Rubricas Generales Breviarum et Missalis Romani nec non Decreta Sacrae Rituum Congregationis ad usum Diaecesis Luceoriensis et Brestensis pro Anno Domini bissextili 1796... conscriptum*, Luceoeriae [1795].

9 *Directorium Officii Divini ac Missarum, ad usum Diaecesis Luceoriensis et Zytomiriensis per Anno Domini 1799*, Luceoariae [1798].

10 *Directorium Officii Divini ac Missarum ad usum Diaecesis Luceoriensis pro Anno Domini MDCCCII...*, Luceoariae [1801]; M. Dębowska, *Diecezje łucka i żytomiarska w pierwszych latach istnienia*. Wybrane zagadnienia, Lublin 2014, s. 6.

11 *Directorium Horarum Canoniarum et Missarum Generale pro utroque Clero Archidioecesis Mohiloviensis in Anno Domini MDCCCIII...*, Plociae [1802].

12 *Directorium Horarum Canoniarum et Missarum Generale pro utroque Clero Archidioecesis Mohiloviensis in Annum Domini MDCCCXVI...*, Plociae [1815].

13 *Directorium Horarum Canoniarum et Missarum Generale pro utroque Clero Archidioecesis Mohileviensis in Annum Domini MDCCCXVIII...*, Mohileviae [1817].

14 *Directorium Officii Divini et Missarum, ad usum utriusque Cleri Archidioecesis Mohiloviensis in Annum Domini 1853...*, Petropoli 1853.

15 *Directorium Horarum Canoniarum et Missarum pro Diaecesi Vilnensi in Annum Domini MDCCCX conscriptum...*, Vilnae 1809.

Po upadku Rzeczypospolitej diecezja łucka znalazła się w granicach trzech zaborów. Ze względu na niestabilne rozwiązania mające za zadanie zapewnić ciągłość jurysdykcyjną nad poszczególnymi częściami diecezji łucko-brzeskiej w rubrycelach wydawanych w Łucku i Berdyczowie do 1798 r. nie umieszczano żadnych informacji dotyczących administracji diecezji⁸. Dopiero po ustanowieniu w 1798 r. diecezji łuckiej i żytomiarskiej w nowych granicach dodano do rubryceli na lata 1799 i 1800 spis prałatów i kanoników gremialnych obydwu katedr – łuckiej i żytomiarskiej – oraz listę zmarłych księży⁹.

Na nowo spis parafii i duchowieństwa diecezjalnego pojawił się w kalendarzu na rok 1802. Był on jednak pełen braków i opuszczeń, szczególnie dotyczących parafii prowadzonych przez zakony. Błędy te zostały poprawione w kalendarzu liturgicznych wydanych na kolejny rok¹⁰. Elenchus oddany do druku w grudniu 1801 r. (imprimatur podpisano 16 grudnia 1801 r.) jest kontynuacją katalogów opublikowanych w 1788 i 1789 r. Uporządkowanie informacji o dekanatach, parafiach, kościołach i kaplicach oraz obsadzie stanowisk duszpasterskich według klucza administracyjnego w diecezjach metropolii mohylowskiej było wyjątkiem. Do połowy XIX w. w pozostałych diecezjach informacje o parafiach i duchowieństwie zaangażowanym w duszpasterstwo wraz z obsadą beneficjów, wikariatów, kapelanów przy kaplicach, filiach, szpitalach i szkołach zawarta była w alfabetycznym spisie duchowieństwa. Nie zawsze publikowano nawet spis parafii i klasztorów oraz kaplic i filii z kapelanem z przyporządkowaniem ich do poszczególnych dekanatów. W archidiecezji mohylewskiej taki spis pojawił się okazjonalnie w 1803 r.¹¹ Na stałe zagościł w rubrycelach w 1816 r.¹² Alfabetyczny spis duchowieństwa zaczęto drukować w 1818 r.¹³, a pełny schematyzm dołączono do kalendarza liturgicznego – dopiero w 1853 r.¹⁴

W diecezji wileńskiej zaczęto publikować alfabetyczny spis duchowieństwa w 1809 r.¹⁵ Do schematyzmu na rok 1846 nie publikowano spisu dekanatów

i przyporządkowanych do nich parafii. W tymże katalogu diecezji 1846 r. po raz pierwszy opublikowano taki spis, wraz z nazwiskami duchownych pracujących w parafiach¹⁶. W diecezji żmudzkiej alfabetyczny spis duchowieństwa po raz pierwszy opublikowano w 1808 r.¹⁷ Przyjęty w innych diecezjach układ schematyzmu pojawił się dopiero w katalogu na 1852 r.¹⁸ W diecezji mińskiej po raz pierwszy alfabetyczny katalog duchowieństwa opublikowano w rubryceli na rok 1825¹⁹, a spis dekanatów i parafii został umieszczony w kalendarzu na rok 1830²⁰. W diecezji kamienieckiej w pierwszym znanym schematyzmie na rok 1813 widnieje katalog duchowieństwa oraz spis parafii przyporządkowanych do dekanatów²¹. W rubryceli na 1857 r. rozpoczęto podawać tytuł kościoła parafialnego oraz ilość wiernych²². Po raz pierwszy pełny katalog opublikowano dopiero w 1860 r.²³

Układ schematyzmu łuckiego i żytomierskiego opublikowany po raz pierwszy w rubryceli na 1802 r. zasadniczo pozostał bez zmian do 1845 r. W katalogu diecezji wydanym na rok 1846 dodano do tekstu zrehabilitowanego według wcześniejszego wzoru alfabetyczny spis duchowieństwa diecezjalnego, sporządzony według zasad obowiązujących w innych tego typu jednostkach. Poza nazwiskiem i imieniem podawano w nim pełnią funkcję, wiek i liczbę lat przeżytych w kapłaństwie²⁴. W latach 1802–1845 wprowadzono do obowiązującego schematu tylko niewielkie zmiany. Od 1814 r. w katalogu drukowano spis księży delegatów do powiatowych komitetów zajmujących się szczepieniem przeciw ospie²⁵, a od 1820 r. – spis delegatów duchownych do sądów powiatowych²⁶.

Wypracowany przez urzędników konsystorza łuckiego, bo zapewne przygotowanie rubryceli i schematyzmu do nich należało, układ z lat 1802–1845 składał się z siedmiu części. W pierwszej podawano skład kapituły katedralnej w Łucku, obsadę kolegiów wikariuszy i mansjonarzy w katedrze łuckiej, nazwiska kapelanów klasztorów i szkół publicznych w Łucku, nazwiska alumnów diecezji łuckiej skierowanych do Seminarium Głównego

16 *Directorium Horarum Canoniarum et Missarum pro Dioecesi Vilnensi in Annum Domini MDCCCXLVII...*, Vilnae 1846.

17 *Directorium Horarum Canoniarum et Missarum... pro Dioecesi Samogitiensi in Annum D[omi]ni MDCCCIX...* conscriptum, Vilnae [1808].

18 *Directorium Horarum Canoniarum et Missarum pro Dioecesi Samogitiensi in Annum D[omi]ni MDCCCLII...* conscriptum, Vilnae 1851.

19 *Directorium Officii Divini et Missarum in Annum Domini MDCCCXXV, post bissextilem primum pro Dioecesi Minscensi...* conscriptum..., Minsci [1824].

20 *Directorium Horarum Canoniarum et Missarum in Annum Domini MDCCCXXX, post bissextilem secundum pro Dioecesi Minscensi*, Minsci [1829].

21 *Directorium Officii Divini Dioecesis Camenecensis Podoliae in annum Ch[ri]sti MDCCCXIII...* editum, Berdyczoviae [1812].

22 *Directorium Officii Divini Recitandi saqrique Peragendi pro Dioecesi Camenecensi-Podoliae in Annum Domini 1857...*, Vilnae 1856.

23 *Directorium Officii Divini Recitandi saqrique Peragendi in Dioecesi Camenecensi in Annum Domini 1861...* editum, Vilnae 1860.

24 *Directorium Horarum Canoniarum et Missarum pro Dioecesi Luceoriensi in Annum Domini MDCCCXVI...* impressum, Vilnae 1845.

25 *Directorium officii Divini ac Missarum ad usum Dioecesis Luceoriensis pro Anno Domini MDCCCXV...* Conscriptum ac Editum, Luceoriae [1814].

26 *Directorium Officii Divini ac Missarum ad usum Dioecesis Luceoriensis pro Anno Domini MDCCCXXI...*, Berdyczoviae [1820].

w Wilnie i na studia teologiczne na Uniwersytecie Wileńskim oraz przebywających w łuckim seminarium duchownym. W drugiej części znajdują się nazwiska prałatów i kanoników żytomierskiej kapituły katedralnej, wikariuszy i mansonarzy katedralnych oraz profesorów i alumnów seminarium duchownego w Żytomierzu. W trzeciej części opublikowano katalog prałatów i kanoników oraz wikariuszy ołyckiej kapituły kolegiackiej oraz wykładowców i alumnów miejscowego seminarium duchownego. W kolejnej części umieszczono spis parafii i duszpasterzy posiadających beneficja, a także wikariuszy parafialnych, kapelanów filii i kaplic oraz szkół, emerytów. Oprócz nazwisk duchownych należących do diecezji publikowano nazwiska zakonników – rządców parafii, wikariuszy i kapelanów. Spis parafii uporządkowany jest według przynależności dekanalnej. W piątej (od schematyzmu na 1815 r.) części podawano nazwiska duchownych należących do powiatowych komisji zajmujących się szczepieniem przeciw ospie. W szóstej (od schematyzmu na 1821 r.) znajdowała się lista delegatów duchownych do państwowych sądów powiatowych. W ostatniej umieszczano nazwiska zmarłych księży oraz członków bractwa filadelfijskiego.

2. Katalog diecezji łuckiej i żytomierskiej na rok 1832

Z powodów podanych na wstępie publikujemy, dołączone do rubryceli na rok 1832, schematyzm diecezji łuckiej i żytomierskiej. Opublikowano go w Berdyczowie, w drukarni karmelitów bosych, jak wówczas mówiono – „drukarni Karmelu Fortecy Najświętszej Maryi Panny”. Druku tego nie odnotowano w *Bibliografii polskiej* Estrei-cherów oraz w katalogu druków berdyczowskich przygotowanym przez o. B.J. Wanata OCD²⁷. Publikowany druk nosi nazwę: *Directorium Officii Divini ac Missarum ad usum Diaecesis Luceorientis pro Anno Domini MDCCCXXXII. Sub regimine ac*

auspiciis Illustrissimi Excellentissimi ac Reverendissimi Domini Michaelis Joannis Piwnicki Episcopi Luceoriensis et Zytomiriensis Cesareae Literarum Universitatis Vilnensis et Agronomicae Petropolitanae Societatis Membri Ordinum S. Vladimiri 3. Et S. Annae 2. Classis Equitis. Ad normam calendarii Romani conscriptum ac editum. Bediczoviae. Schematyzm, niepoprzedzony specjalnym tytułem, ma 17 nieliczbowanych stron. W tytule widnieje tylko nazwa diecezji łuckiej, mimo iż kalendarz i schematyzm wydano także dla złączonej unii z diecezją łucką diecezji żytomierskiej. Po raz pierwszy w tytule kalendarza dla wspólnie wydawanych katalogów parafii i duchowieństwa zaznaczono, że dotyczy on obydwu diecezji dopiero w 1865 r.²⁸ Co prawda w tomiku brakuje informacji o czasie przygotowania do druku lub zatwierdzenia, ale można przyjąć, że odzwierciedla on stan diecezji późnej jesieni 1831 r. Z reguły tego typu wydawnictwo przygotowywano i drukowano przed zakończeniem roku kalendarzowego, tak by księżą mogli z niego korzystać od początku stycznia kolejnego roku.

W schematyzmie nie zawsze podawano aktualne dane personalne lub je pomijano, jak często zdarzało się w przypadku zakonników, równocześnie przełożonych domów i administratorów parafii. Może to świadczyć o nieaktualizowaniu danych przez urzędników konsystorskich bądź przygotowywaniu schematyzmu do druku przed jesiennymi zmianami księży, uzupełniającymi letnie dyslokacje dokonywane po ordynowaniu nowych roczników seminaryjnych. Świadczą o tym różnice pomiędzy zapisami zawartymi w schematyzmie a danymi widniejącymi w protokołach wizytacyjnych przeprowadzonych jesienią 1831 r. I tak: w Torczynie, według katalogu, wikariuszem powinien być Antoni Łowecki, a faktycznie był nim Maciej Massewicz, augustianin z Zaturca²⁹. W Nieświczu był już wikariusz, Maksymilian Brzeznikiewicz³⁰, a nie vacat – jak sugerował schematyzm. W Sokulu formalnie administratorem był bernardyn Korneliusz Dargiewicz, jednak w protokole

28 *Directorium Horarum Canoniarum et Missarum SS. pro Dioecesi Luceoriae et Zytomiriensi in Annum Domini MDCCCLXVI*, Vilnae 1865.

29 Państwowe Archiwum Obwodu Żytomierskiego w Żytomierzu (dalej: DAŻO), f. 90, op. 1, sp. 983, k. 2.

30 DAŻO, f. 90, op. 1, sp. 966, k. 1v.

31 DAŻO, f. 90, op. 1, sp. 978, k. 6v.

32 DAŻO, f. 90, op. 1, sp. 982, k. 1v.

33 DAŻO, f. 90, op. 1, sp. 979, k. 2v.

34 P.R. Jankiewicz, *XVIII-wieczne klasztory kapucyńskie na Ukrainie*, Kraków 2014, s. 289.

35 P. Gach, *Popowstaniowa kasata klasztorów w guberniach zachodnich Cesarstwa Rosyjskiego w 1832 roku*, „Roczniki Humanistyczne” 1980, t. 28, z. 2, s. 197–189.

wizytacyjnym odnotowano, że zastępował go Meliton Adamowicz, bernardyn z Janówki³¹. W Tuczynie wikariuszem nie był już Franciszek Gryglewicz, przeniesiony do Bereźnicy, ale neoprezbiter Ignacy Michalski³². W kolegium i szkole prowadzonej przez pijarów w Dąbrowicy jesienią 1831 r. nastąpiła wymiana nauczycieli. Nie uczyli już, jak sugeruje schematyzm, Joachim Dębiński, Eustachy Szydłowski i Michał Dziekoński, ale Kazimierz Lenartowicz, Piotr Podlewski i Apolinary Tatur³³. W Uściługu gwardianem i plebanem nie był Franciszek Salezy Zawadzki, pełniący te funkcje w latach 1824–1827, ale Witalis Polakowski (2 maja 1830 – 16 sierpnia 1832)³⁴.

Układ katalogu nie odbiega od wzorca, którym posłużyli się redaktorzy przygotowujący do druku kalendarz i elenchus na rok 1802. Schematyzm przedstawia stan diecezji łuckiej i żytomierskiej z końca 1831 r., jeszcze przed ogłoszeniem i wprowadzeniem restrykcji wobec Kościoła po upadku powstania listopadowego. Zatem powinny być w nim umieszczone wszystkie parafie zarządzane przez zakony, zakonne kościoły nieparafialne oraz klasztory istniejące przed rządową kasatą ogłoszoną ukazem carskim 19 lipca 1832 r. „o zniesieniu niektórych klasztorów rzymskokatolickich”³⁵.

Mimo długotrwałej praktyki redagowania schematyzmów tekst przygotowany na rok 1832 r. nie jest wolny od braków. Pominięto w nim wszystkie klasztory łuckie oraz nazwiska ich przełożonych. A przecież jesienią 1831 r. funkcjonowały w stolicy diecezji wszystkie klasztory założone przed rozbiorami: bernardynów, bonifratrów, dominikanów, karmelitów trzewickowych, trynitarzy i brygidek. Podobnie do schematyzmu nie trafiły klasztory bernardynów i karmelitanek trzewickowych w Dubnie oraz bernardyński klasztor w Zaslawiu wraz z nazwiskami przełożonych. W schematyzmie nie odnajdziemy także nazwisk przełożonych kolejnych siedmiu klasztorów: berdyczowskiego karmelitów bosych, janowskiego bernardynów, koreckiego franciszkanów konwentalnych, kustyńskiego bernardynów,

ostrogskiego kapucynów, radziechowskiego augustianów i warkowickiego dominikanów.

Oprócz klasztoru i szpitala szarytek w Żytomierzu do katalogu nie trafiło pozostałych siedem klasztorów żeńskich. Poza wymienionymi już wyżej klasztorami brygidek w Łucku i karmelitanek trzewickowych w Dubnie – klasztor i sierociniec prowadzony przez szarytki w Łucku oraz domy mariawitek w Berdyczowie, Ołyce, Romanowie i Zdołbicy.

Pełną obsadę odnotowano tylko w przypadku trzech klasztorów męskich: pijarów w Dąbrowicy i Międzyrzeczu Koreckim oraz misjonarzy w Zaslawiu.

Wyliczone opuszczenia i braki nie są jednak liczne. W większości przypadków dotyczą klasztorów i zakonników. Konfrontacja zapisów ze schematyzmu z informacjami pochodzącymi z zachowanych protokołów wizytacyjnych z lat 1830–1832 nie wykazuje innych rozbieżności. Choć trzeba pamiętać, że stopień zachowania schematyzmów nie jest imponujący. Z tych lat dotychczas odnalazły się wizytacje dla ośmiu kościołów parafialnych diecezjalnych i zakonnych (43,3%).

Zasady edycji katalogu diecezji łuckiej i żytomierskiej na rok 1832 zostały już omówione w wydanym rok wcześniej na łamach tegoż pisma schematyzmie diecezji kamienieckiej na rok 1831. Zostały one przyjęte przez nas dla edycji elenchusów wszystkich diecezji metropolii mohylowskiej odzwierciedlających ich stan przed upadkiem powstania listopadowego. Ustaliła je p. Maria Dębowska, przygotowując do druku schematyzm diecezji łuckiej i żytomierskiej na rok 1802³⁶. Po pierwsze: chcemy wierne odtworzyć treści katalogów, bez zachowania ich układu graficznego, tak by wszystkie (w oryginale zawierające zróżnicowane treści, publikowane według różnych zasad i w różnej formie graficznej) wydane były jednolicie. Po drugie: wszystkie skróty oryginału będą rozwiązane, bez zaznaczania uzupełnień w nawiasach kwadratowych. Po trzeciej: w nawiasach kwadratowych

37 *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. 1–15, F. Sulimierski, B. Chlebowski, W. Walewski (red.), Warszawa 1880–1902.

38 R. Aftanazy, *Dzieje rezydencji na dawnych kresach Rzeczypospolitej*, cz. 2: *Ziemie ruskie Korony*, t. 5: *Województwo wołyńskie*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1994; *idem*, *Dzieje rezydencji na dawnych kresach Rzeczypospolitej*, t. 10: *Województwo braclawskie*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1996; *idem*, *Dzieje rezydencji na dawnych kresach Rzeczypospolitej*, t. 11: *Województwo kijowskie*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1997.

39 Wołyński [J.M. Giżycki], *Spis ważniejszych miejscowości w powiecie starokonstantynowskim na Wołyniu z 32 rycinami*, Stary-Konstantynów [Kraków] 1910; *idem*, *Zniesione kościoły i klasztory rzymsko-katolickie przez rząd rosyjski w wieku XIX-tym w diecezji łuckiej, żytomierskiej i kamienieckiej (gub. wołyńskiej, kijowskiej i podolskiej)*, „Nova Polonia Sacra” 1928, t. 1, s. 1–312; *idem*, *Wykaz klasztorów dominikańskich Prowincji Ruskiej*, cz. 2, Kraków 1923; *idem*, *Z przeszłości Karmelitów na Litwie i Rusi*, cz. 1–2, Kraków 1918; *idem*, *Notatka o niektórych naszych siedzibach trynitarskich*, Kraków 1912.

40 P.R. Jankiewicz, *op.cit.*

41 Б.В. Колосок, *Ecclesia Cathedralis Luceoriensis. Кафедральні споруди Луцька*, Biały Dunajec–Ostróg 2002; *idem*, *Римо-католицькі святині Луцька*, Київ 2004.

42 L. Popek, *Świątynie Wołynia*, t. 1, Lublin 1997.

umieszczone zostaną tylko te informacje, których nie było w źródle. Po czwarte: uzupełnia się tylko takie dane, które są zgodne ze schematem zastosowanym przez redaktorów oryginału. Po piąte: do edycji schematyzmu dołączamy cztery dodatki: 1) wykaz dekanatów i parafii, 2) wykaz zakonów, 3) katalog duchowieństwa, oraz 4) katalog kościołów i kaplic.

Przypomnijmy również, że ze względu na objętość edycji schematyzmu oraz dodatków zdecydowaliśmy się podzielić gotową pracę na trzy części. W pierwszej, prezentowanej obecnie, znajduje się edycja schematyzmu z koniecznymi wyjaśnieniami. W drugiej przedstawimy wykazy dekanatów i parafii oraz klasztorów diecezji łuckiej i żytomierskiej funkcjonujących jesienią 1831 r. W wykazie parafii, uporządkowanym zgodnie z podziałem zachowującym kolejność dekanatów z oryginalnego schematyzmu, podano alfabetycznie nazwy parafii (z tytułem kościoła parafialnego), oznaczając te zarządzane przez zakony. Wykaz uporządkowany został według popularnych nazw zakonów, najpierw męskich, później żeńskich. Nazwy miejscowości, w których znajdowały się klasztory, w układzie alfabetycznym, zostały uzupełnione dekanatami oraz nazwami kościołów zakonnych nieparafialnych. W tej części znalazły się także szczegółowe informacje o świątyniach znajdujących się w obydwu wykazach, do czasu represji po upadku powstania listopadowego. Pozyskano je z literatury oraz dostępnych źródeł. Punktem wyjściowym były wiadomości umieszczone w schematyzmach z przełomu XIX i XX w. Następnie uzupełniono je danymi pochodzącymi z opracowań. Kwerendę w literaturze prowadzono w następującym porządku: po pierwsze, sięgnięto do *Słownika geograficznego Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*³⁷ oraz monumentalnej pracy Romana Aftanazego o rezydencjach magnackich i dworach szlacheckich na dawnych kresach Rzeczypospolitej³⁸. Następnie – do prac Jana Marka Giżyckiego (Wołyniaka)³⁹, Patryka Remigiusza Jankiewicza⁴⁰, Bohdana Kołosoka⁴¹ i Leona Popka⁴².

Końcowy etap ich redagowania polegał na weryfikacji krótkich historii kościołów i kaplic oraz ich uzupełnieniu na podstawie źródeł archiwalnych, szczególnie protokołów wizytacyjnych.

Należy również zaznaczyć, że spis świątyń nie obejmuje wszystkich kaplic funkcjonujących w diecezjach łuckiej i żytomierskiej jesienią 1831 r. Umieszczono w nim tylko te, które znalazły się w schematyzmie. Na podstawie spisu można się domyślać, że redaktorzy umieszczali w elenchusie tylko te, przy których rezydował kapelan. Po jego śmierci kaplica, nadal funkcjonująca, nie trafiała już do schematyzmu. Zdarzało się jednak, że pominięto w elenchusie obiekty, przy których był kapelan. Przykładowo w parafii ostrogskiej w 1831 r. były cztery kaplice, a przy trzech z nich rezydował kapelan: w Hulczy (kapelan: Dionizy Baftałowski), Milatyniu, Mizoczu (kapelan: Józef Gołuchowski) i Płużnym (kapelan: ks. Józef Seredyński)⁴³.

W trzecim artykule znajdzie się katalog duchowieństwa diecezji łuckiej i żytomierskiej. Te dane biograficzne nie były dotąd publikowane. Biogramy, szczególnie zakonników, dalekie są od doskonałości, ale ich kształt związany jest z dzisiejszą dostępnością źródeł, ich wielkością i rozproszeniem. W zapisie funkcji pełnionych przez duchownych zastosowano nawiasy kwadratowe i okrągłe. Pierwszy z nich oznacza, że związana z nim data pełnienia funkcji została potwierdzona źródłowo, ale nie wiemy, w którym roku nastąpiła nominacja lub kiedy zakończyła się praca na tym stanowisku. Nawias okrągły informuje, że data oznaczająca początek lub koniec pełnienia posługi duszpasterskiej, nauczycielskiej lub urzędniczej została potwierdzona źródłowo.

43 DAŻO, f. 90, op. 1, sp. 505, k. 30v-31; DAŻO, f. 90, op. 1, sp. 917, k. 7v, 8v-9.

44 Łuck (ukr. Луцк, ros. Луцк), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Łuck.

ELENCHUS CLERI SAECULARIS
ET REGULARIS DIOECESIIUM
LUCEORIENSIS ET ŻYTOMIRIENSIS
PRO ANNO DOMINI 1832 – EDYCJA
TEKSTU

*CAPITULUM ECCLESIAE CATHEDRALIS
LUCEORIENSIS*⁴⁴

PRAELATI

praepositus

JOANNES CANTIUS BOŻYDAR PODHORODENSKI, episcopus Polemoniensis, suffraganeus, vicarius in spiritualibus et officialis generalis Luceoriensis, membrum honorarium Universitatis Cracoviensis, ordinum Sancti Annae i.c.l. et Sancti Stanislai Eques

decanus

vacat

archidiaconus

vacat

custos

JOSEPHUS DE MŁODZIANOWA KOSTKA MŁODZIANOWSKI, sacrae theologiae doctor, assessor consistorii, examiner

cancellarius

STANISLAUS LUBICZ WROCZYŃSKI, sacrae theologiae doctor, archidiaconus Insignis Collegiatae Ołyensis, examiner

primicerius

vacat

scholasticus

MARTINUS KRZYŻANOWSKI, sacrae theologiae doctor, viceofficialis consistorii, regens seminarii dioecesis, examiner

CANONICI GREMIALES

HYPPOLITUS comes DUNIN

JOANNES ONOSZKO, canonicus metropolitane

JOANNES CHEVALLIERE

STANISLAUS ŁOWECKI, sacrae theologiae doctor, assessor Collegii Romano Catholici

JOANNES KULIKOWSKI, sacrae theologiae magister

MICHAEL SYLWESTROWICZ, sacrae theologiae doctor, canonicus paenitentarius, assessor consistorii ac profesor theologiae dogmaticae et historiae Ecclesiae in seminarium, examiner

CASIMIRUS CZEMEROWSKI, sacrae theologiae magister, assessor consistorii, examiner

VICARII ECCLESIAE CATHEDRALIS

LUCEORIENSIS

CASIMIRUS CZEMEROWSKI, vicedecanus, vide ut supra

MARTINUS GAŁAŁSKI, vicecustos, canonicus honorarius Luceoriensis

GREGORIUS LELAWSKI

ALEXANDER LITWINOWICZ, sacrae theologiae magister, secretarius Curiae Episcopalis

IGNATIUS ZASSYNOWICZ

THADDAEUS GODLEWSKI

THOMAS RUTKOWSKI, sacrae theologiae magister, viceregens seminarii ac profesor theologiae moralis

ANTONIUS PROSZYŃSKI

JULIANUS ZIELIŃSKI, sacrae theologiae magister, canonicus Olycensis, profesor linguae latinae in seminarii

MICHAEL TRZESZCZKOWSKI

MANSIONARII TITULI SANCTORUM ANGELORUM
THEODORRUS DOKTOROWICZ, canonicus hono-
rarius Ołycensis

JOANNES WODZIŃSKI, canonicus honorarius Luceo-
riensis

MICHAEL SYLWESTROWICZ, vide ut supra

XAVERIUS MALISZEWSKI, canonicus honorarius Lu-
ceoriensis, procurator Capituli

CASIMIRUS CZEMEROWSKI, vide ut supra

MANSIONARII TITULI BEATISSIMAE MARIAE
VIRGINIS

JOSEPHUS WARCHOWSKI, sacrae theologiae magister,
profesor sacrae rethoricae in seminarii

MATHIAS KLEPACKI

MATHIAS KOSIŃSKI

HIERONYMUS DOMARADZAKI

Capellanus Monialium Sanctae Brigittae

IGNATIUS GRUSZCZYŃSKI, canonicus collegiatae
Ołycensis, defensor matrimonii, diaecesianus juratus
examinatur

ALUMNI SEMINARII GENERALIS VILNENSIS
E DIAECESI LUCEORIENSI

MAXYMILIANUS ROSZKOWSKI

FLORIANUS GODLEWSKI

CAROLUS HAAS

ALUMNI SEMINARII DIAECESANI LUCEORIENSIS

JOANNES GŁOWACKI

NARCYSSUS JARZYNA

IGNATIUS MICHALSKI

EDWARDUS JANCZARSKI

VINCENTIUS SUCHOCKI

STANISLAUS BĘTKOWSKI

JOSEPHUS KORYZNA

LUDOVICUS BOCIOROWSKI

IGNATIUS NIWIŃSKI
THADDAEUS SOBOLEWSKI
MARTINUS ZIEMNOWICZ
JOANNES BŁESZCZYŃSKI
IGNATIUS CZACZKOWSKI
FELICIANUS ZAWADZKI
PETRUS KOWALEWSKI
LUDOVICUS JASIŃSKI
FRANCISCUS ROSZKOWSKI
JOANNES JAWORSKI

45 Żytomierz (ukr., ros. *Житомир*),
obecnie: Ukraina, obw. Żytomierz,
rej. Żytomierz.

*CAPITULUM ECCLESIAE CATHEDRALIS
ZYTOMIRIENSIS*⁴⁵

decanus
vacat

praepositus
vacat

archidiaconus
vacat

scholasticus
vacat

custos
MAMERTUS HERBUT, sacrae theologiae doctor, cano-
nicus cathedralis Vilmensis

primicerius
ALOISIUS OSIŃSKI, sacrae theologiae doctor, scho-
lasticus cathedralis Vilmensis praepositus, infulatus
Olycensis, membrum honorarium: Universitatum
Vilmensis, Regiae Societatis Literatorum Varsaviensis,
et Jagiellonicae Universitatis Cracoviensis, Calcaris
Aurei Eques

46 Powinno być: Michael.

47 Powinno być: Ignatius.

cancellarius

vacat

CANONICI GREMIALES

JOSEPHUS GODLEWSKI

GREGORIUS HUCEWICZ, procurator generalis capituli,
examinator

NICOLAUS PODLEWSKI

PETRUS JAROCKI

MICHAEL GOŁĘBIEWSKI

JOANNES WOŁOWSKI, sacrae theologiae magister

WINCENTIUS WNUKOWSKI, sacrae theologiae ma-
gister

VICARII EJUSDEM ECCLESIAE

THOMAS BUYWID

MICHAEL JANOWICKI, vicedecanus

JOANNES GOŁASZEWSKI

LUDOVICUS BIENIEWSKI

MANSIONARII

JOANNES HORYSZOWSKI

BASILIVS STOKOWSKI

PROFESSORES SEMINARII

JOANNES⁴⁶ SKIBICKI, Congregatio Missionis

JOANNES⁴⁷ KOC, Congregatio Missionis

ALUMNI SEMINARII ZITOMIRIENSIS

ROMANUS JAKUBOWSKI

JOANNES NIWIŃSKI

JULIANUS BOGDAŃSKI

GREGORIUS ZABOROWSKI

*DOMUS CHARITATIS DE MISERICORDIA ET
XENODOCHII ZYTOMIRIENSIS*

Capellanus et procurator

JOSEPHUS STANCZYK, Congregatio Missionis

IBIDEM

Ecclesia et conventus Bernardinorum

48 Zastępcą kanonika niedzielnego był Antoni Orchowski. DAŻO, f. 90, op. 1, sp. 972, k. 13v-14.

[*IBIDEM*

Domus Congregationis Mariae Vitae]

49 Zastępcą kanonika świątecznego był Kajetan Kowacz. DAŻO, f. 90, op. 1, sp. 972, k. 13v-14.

CAPITULUM INSIGNIS COLLEGIATAE OŁYCENSIS

praepositus infulatus

ALOYSIUS OSIŃSKI, sacrae theologiae magister

decanus

vacat

archidiaconus

STANISLAUS WROCZYŃSKI, vide ut supra

custos

vacat

primicerius

JOANNES GUSTOWICZ

scholasticus

JOSEPHUS JUNOSZA PIASKOWSKI, sacrae theologiae
magister, regens seminarii

cancelarius

vacat

CANONICI

concionator a dominicis

vacat⁴⁸

concionator a festis

vacat⁴⁹

provisus hospitalis Sanctae Crucis

AUGUSTINUS ŁOSOWSKI

penitentiarius

50 Nieuwzględniony w wizytacji kolegiaty za 1831 r., podpisanej 26 czerwca 1832 r. przez scholastyka J. Piaskowskiego. DAŽO, f. 90, op. 1, sp. 972, k. 13v-14.

ANTONIUS ORCHOWSKI

canonicus philosophus

JULIANUS ZIELIŃSKI, sacrae theologiae magister, vide

ut supra

missionarius

IGNATIUS GRUSZCZYŃSKI, vide ut supra

AD COLLEGIAM

FRANCISCUS KOBYLIŃSKI, substitutus concionator
a dominicis

STANISLAUS CHYŻEWSKI, profesor seminarii

VICARII

VINCENTIUS MICKIEWICZ, senior et vicecustos

MATHIAS JAROSZEWICZ

JOANNES PASŁAWSKI⁵⁰

ANTONIUS SKIPAROWICZ

MICHAEL TARCZANOWSKI, applicatus

ALUMNI SEMINARII

MICHAEL BOŽANT

LEO JAWORSKI

IGNATIUS CZUM

THEODORUS WIDAWSKI

JOSEPHUS PASZKIEWICZ

[*IBIDEM*

Ecclesia filialis SS. Petri et Pauli App.

IBIDEM

Domus Congregationis Mariae Vitae]

ECCLESIAE ET CLERUS IN DIAECESI

DECANATUS LUCEORIENSIS

[*LUCEORIAE*

Conventus Ordinis Praedicatorum

ROCHUS MYSŁOWSKI, provincialis⁵¹

IBIDEM

Ecclesia Ordinis Sanctissimae Trinitatis

ONUPHRIUS BIAŁECKI⁵²

IBIDEM

Ecclesia Ordinis Carmelitarum Antiquae Regulae Observantium

VENANTIUS MEDYŃSKI⁵³

IBIDEM

Ecclesia Bernardinorum

IBIDEM

Ecclesia Bonifratellorum

THADDEUS BLEKICKI⁵⁴

IBIDEM

Ecclesia Monialium Sanctae Brigittae, vide ut supra

ANNA KOSAKOWSKA⁵⁵

IBIDEM

Capella Societatis Filiarum Caritatis a S. Vincentio de Paulo]

*TORCZYN*⁵⁶

curatus

XAVERIUS MALISZEWSKI, decanus, vide ut supra

vicarius

ANTONIUS ŁOWECKI⁵⁷

51 DAŻO, f. 90, op. 1, sp. 962, k. 3v.

52 DAŻO, f. 90, op. 1, sp. 1012, k. 44v-45.

53 Wołyniak [J.M. Giżycki], *Zniesione...*, s. 109.

54 DAŻO, f. 90, op. 1, sp. 1011, k. 15v-16.

55 DAŻO, f. 90, op. 1, sp. 964, k. 4v-5.

56 Torczyn (ukr., ros. *Торчин*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Łuck.

57 Sprawozdanie z wizytacji odbytej przy końcu 1831 r. wymienia jako wikariusza augustianina z klasztoru zatureckiego Macieja Massewicza. DAŻO, f. 90, op. 1, sp. 983, k. 2.

58 Nieświcz (ukr. *Несвиц*, ros. *Несвиц*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Łuck.

59 Przed końcem roku 1831 wikariuszem został Maksymilian Brzeznikiewicz. DAŻO, f. 90, op. 1, sp. 966, k. 1v.

60 Skórcze (Skurcze) (ukr. *Скiрче*, ros. *Скiрче*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Horochów.

61 Sokul (ukr. *Сокiл*, ros. *Сокол*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Rożyszcze.

62 Wizytacja za rok 1831 podaje, że zastępował administratora Meliton Adamowicz, bernardyn z klasztoru janowickiego. DAŻO, f. 90, op. 1, sp. 978, k. 6v.

63 Wiszeńki (Wiszenki) (ukr. *Вишеньки*, ros. *Вишенки*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Rożyszcze.

64 Kołki (ukr., ros. *Колки*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Maniewicze.

65 Włodzimierzec (ukr. *Володимирець*, ros. *Владимирец*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Włodzimierzec.

66 Bereżnica (ukr. *Бережниця*, ros. *Бережница*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Dąbrowica.

NIESWICZ⁵⁸

commendarius

ANTONIUS SZWEDERSKI

vicarius

vacat⁵⁹

SKURCZE⁶⁰

curatus

IGNATIUS DĄBROWSKI

vicarius

CASIMIRUS DIAMENTOWICZ

SOKUL⁶¹

administrator

CORNELIUS DARGIEWICZ Ordo Fratrum Minorum

de Obeservantia

vicarius

vacat⁶²

WISZENKI⁶³

administrator

JOSAPHAT CZERWIŃSKI

ibidem

STEPHANUS WYŻEWSKI

KOŁKI⁶⁴

curatus

JULIANUS ZIELIŃSKI, vide ut supra

vicarius

DOMINICUS ZIELIŃSKI Ordo Praedicatorum

WŁODZMIRZE⁶⁵

curatus

THOMAS ZIEŃKIEWICZ

BEREŻNICA⁶⁶

curatus

JOANNES GRYLEWICZ

vicarius

vacat

CZARTORYSK⁶⁷

prior et commendarius

EDVARDUS CWIRKO Ordo Praedicatorum

DĄBROWICA⁶⁸

Scholarum Piarum

Rector et commendarius

SEVERINUS KULIKOWSKI

LUDOVICUS JORZYKIEWICZ, vicerector

MATHIAS BROWOWICZ, administrator parochiae

DEMETRIUS TOMASZEWICZ, adiutor administratoris
parochiae

JOACHIM DEBŃSKI, professor in studiis⁶⁹

EUSTACHIUS SZYDŁOWSKI, professor in studiis⁷⁰

JOSAPHAT WOYSZWIŁŁO, magister studii et professor
theologiae

MICHAEL DZIEKOŃSKI, preceptor in scholis⁷¹

DECANATUS DUBNENSIS

DUBNO⁷²

praepositus

ALOJSIUS OSIŃSKI, vide ut supra

commendarius

FRANCISCUS DWORZYCKI, decanus

vicarius

vacat

[*IBIDEM*

Ecclesia bernardinorum

HIERONYMUS SYDABROWICZ⁷³

IBIDEM

Ecclesia Monialium Carmelitarum Antiquae Regulae Ob-
servantium

67 Czartorysk (ukr. *Старий Чорторійськ*, ros. *Старый Чорторійск*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Maniewiczze.

68 Dąbrowica (ukr. *Дубровиця*, ros. *Дубровица*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Dąbrowica.

69 Wizytacja przeprowadzona pod koniec 1831 r. podaje, że stanowisko to zajmował Kazimierz Lenartowicz. DAŻO, f. 90, op. 1, sp. 979, k. 2v.

70 Wizytacja przeprowadzona pod koniec 1831 r. podaje, że stanowisko to zajmował Piotr Podlewski. DAŻO, f. 90, op. 1, sp. 979, k. 2v.

71 Wizytacja przeprowadzona pod koniec roku 1831 podaje, że stanowisko to zajmował Apolinary Tatur. DAŻO, f. 90, op. 1, sp. 979, k. 2v.

72 Dubno (ukr., ros. *Дубно*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Dubno.

73 Wołyniak [J.M. Giżycki], *Zniesienie...*, s. 24.

74 DAŽO, f. 90, op. 1, sp. 943, k. 4v–5.

75 Koblin (ukr., ros. *Коблин*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Młynów.

76 Łysin (ukr. *Лисин*, ros. *Лысин*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Demidówka.

77 Złoczówka (Złoczawka) (ukr. *Золочівка*, ros. *Золочовка*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Demidówka.

78 Boremel (ukr., ros. *Боремель*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Demidówka.

79 Krupiec (ukr. *Крупець*, ros. *Крупей*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Radziwiłłów.

80 Radziwiłłów (ukr. *Радивилів*, ros. *Радивиллов*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Radziwiłłów.

81 Ptycza (ukr. *Птича*, ros. *Птичьа*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Dubno.

priorissa

NEPOMUCENA JANISZEWSKA

capellani

VENCESLAUS BORYSOWICZ, confessor
BONIFATIUS IZDEBSKI, procurator]⁷⁴

KOBLIN⁷⁵

administrator

ALEXANDER ZYRYCKI

vicarius

vacat

ŁYSIN⁷⁶

commendarius

DOMINICUS ZAWADZKI, Ordo Eremitarum Sancti
Augustini

ZŁOCZAWKA⁷⁷

curatus

GREGORIUS KUCZYŃSKI

BOREMEL⁷⁸

ad capellam publicam

DOMINICUS ZAWADZKI, vide ut supra

KRUPIEC⁷⁹

administrator

STEPHANUS PIEŃKOWICZ

RADZIWIŁŁÓW⁸⁰

curatus

STANISLAUS SAGATOWSKI

PTYCZA⁸¹

curatus

JACOBUS PIETRAWSKI, canonicus honorarius Luceo-
riensis, examiner

TARGOWICA⁸²

Ordo Praedicatorum
prior et commendarius
NICOLAUS GALIŃSKI

KOZIN⁸³

Ordo Praedicatorum
prior et commendarius
PETRUS LESIEWIECKI

JAŁOWICZE⁸⁴

[Ordo Praedicatorum]
prior et commendarius
DOMINICUS KASTROWSKI

BERESTECZKO⁸⁵

Ordo Sanctissimi Trinitatis
minister et commendarius
AUGUSTUS TURZAŃSKI

DOROSTAIE⁸⁶

Ordo Carmelitarum Antiquae Regulae Observantium
prior et commendarius
ANZELMUS WOYCIECHOWSKI

WARKOWICZE⁸⁷

Ecclesia bernardinorum
[FELIX KORKUĆ]⁸⁸

DECANATUS WŁODIMIRIENSIS

WŁODZIMIERZ⁸⁹

curatus
MARTINUS KWIATKOWSKI, canonicus honorarius
Luceoriensis
Commendarius officiosus
THOMAS WIĘCKOWSKI

82 Targowica (ukr. *Торговиця*, ros. *Торговица*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Młynów.

83 Kozin (ukr., ros. *Козин*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Radziwiłłów.

84 Jałowicze (ukr. *Яловиці*, ros. *Яловицы*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Młynów.

85 Beresteczko (ukr., ros. *Берестечко*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Horochów.

86 Dorohostaje (Dorostaje, Dorostaje) (ukr. *Малі Дорогостаї*, ros. *Малые Дорогостайи*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Młynów.

87 Warkowicze (ukr. *Варковичі*, ros. *Варковичи*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Dubno.

88 DAŻO, f. 90, op. 1, sp. 940, k. 5v–6.

89 Włodzimierz (ukr. *Володимир-Волинський*, ros. *Владимир-Волынский*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Włodzimierz Wołyński.

90 Łokacze (ukr. *Локачі*, ros. *Локачи*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Łokacze.

91 Poryck (ukr. *Павлівка*, ros. *Павловка*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Iwanicze.

92 Horochów (Horochow) (ukr. *Горохів*, ros. *Горохов*), obecnie: Ukraina, rej. Horochów, obw. wołyński.

93 Zablótce (Zabłocce) (ukr. *Заболотці*, ros. *Заболотцы*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Iwanicze.

94 Swojczów (Swojczow, Swoyczów) (ukr. *Свійчів*, ros. *Свийчев*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Włodzimierz Wołyński.

95 Sielec (Sielce) (ukr. *Селець*, ros. *Селеч*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Włodzimierz Wołyński.

IBIDEM

Ecclesia Ordinis Praedicatorum et conventus capuciorum

*ŁOKACZE*⁹⁰

commendarius

JOSEPHUS GOŁKOWSKI

*PORYCK*⁹¹

curatus

JOANNES CHEVALLIERE, decanus, vide ut supra

vicarius

ANTONIUS SAYKOWICZ

altarista

THOMAS BRZEZNIAKIEWICZ

*HOROCHÓW*⁹²

praepositus

JOANNES WOŁOWSKI, sacrae theologiae magister,

vide ut supra, examiner

vicarius

ANTONIUS KAMIŃSKI

praepositus hospitalis

vacat

*ZABŁOCCE*⁹³

curatus

MICHAEL MINKOWSKI

*SWOYCZÓW*⁹⁴

curatus

JACOBUS SCHABOWSKI

vicarius

SIMON SKULSKI

*SELCE*⁹⁵

commendarius

JOANNES KROTKIEWICZ

vicarius

vacat

LITOWIRZ⁹⁶

curatus

CASIMIRUS ŁUKOWICZ

KORYTNICA⁹⁷

curatus

ALEXIUS⁹⁸ KARASIEWICZ

KONIUCHY⁹⁹

commendarius

FAUSTINUS MALINOWSKI Ordo Fratrum Minorum

Conventualium

intra parochiam

MICHAEL SILKIEWICZ, capellanus in Szelwów¹⁰⁰

DRUSZKOPOL¹⁰¹

Ordo Fratrum Minorum Conventualium

commendarius et gvardianus

PAULUS LESZCZYŃSKI

ZATURZE¹⁰²

Ordo Eremitarum Sancti Augustini

prior et commendarius

HIERONYMUS WISKONT

ROZIAMPOL¹⁰³

Ordo Capucinatorum

gvardianus et parochus

[FRANCISCUS] SALESIUS [ZAWADZKI]¹⁰⁴

KISIELIN¹⁰⁵

Ordo Carmelitarum Antique Regulae Observantium

prior et commendarius

DELINKIEWICZ

96 Litowiz (Litowirz) (ukr. *Литовеж*, ros. *Литовеж*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Iwanicze.

97 Korytnica (ukr. *Коритниця*, *Корытниця*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Włodzimierz Wołyński.

98 Powinno być: Alexander.

99 Koniuchy (ukr., ros. *Конюхи*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Łokacze.

100 Szelwów (Szelwów) (ukr. *Шельвів*, ros. *Шельвов*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Łokacze.

101 Drużkopol (Druszkopol) (ukr. *Дружкопіль*, ros. *Дружкополь*), obecnie: Ukraina, część wsi Żurawniki, obw. wołyński, rej. Horochów.

102 Zaturce (Zaturze) (ukr. *Затуриці*, ros. *Затурицы*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Łokacze.

103 Uściług (Roziampol, Rosiampol) (ukr., ros. *Устилуз*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Włodzimierz Wołyński.

104 Błędny zapis; Franciszek Salezy Zawadzki był gwardianem i plebanem w latach 1824–1827. Ostatnim gwardianem i rządcą parafii był Witalis Polakowski (2 maja 1830 – 16 sierpnia 1832). P.R. Jankiewicz, *op.cit.*, s. 289.

105 Kisielin (ukr., ros. *Киселин*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Łokacze.

106 Świniarzyn (Swiniarzyn) (ukr. *Свинярин*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Turzysk.

107 Kowel (ukr., ros. *Ковель*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Kowel.

108 Maciejów (Maciejow) (ukr. *Лукив*, ros. *Луков*), obecnie: Ukraina, rej. Turzysk, obw. wołyński.

109 Hulewiczów (Hulewiczow, Hulewicz) (ukr. *Гулівка*, ros. *Гулевка*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Kowel.

110 Hołoby (ukr. *Голоби*, ros. *Голобы*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Kowel.

111 Mielnica (ukr. *Мельниця*, ros. *Мельница*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Kowel.

112 Ratno (Ratne) (ukr. *Ратне*, ros. *Ратно*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Ratno.

intra parochiam

MICHAEL SKULSKI, capellanus in Swiniarzyn¹⁰⁶

DECANATUS KOVELENSIS

*KOWEL*¹⁰⁷

praepositus

JOSEPHUS MŁODZIANOWSKI, vice ut supra
vicarii

IGNATIUS MISIŃSKI

FELIX PIORUŃSKI

FLORIANUS MARYNOWSKI

*MACIEJÓW*¹⁰⁸

praepositus

JOANNES BACHOWSKI

praepositus hospitalis

AUXENTIUS JESIEWICZ

vicarius

AUGUSTINUS BARTOSZEWSKI

*HULEWICZOW*¹⁰⁹

commendarius

SIMON TUMULEWICZ

*HOŁOBY*¹¹⁰

commendarius

ROMANUS WIELOBYCKI

*MIELNICA*¹¹¹

curatus

JOANNES ŻYRYCKI, sacrae theologiae magister
vicarius

vacat

*RATNO*¹¹²

commendarius

SIMON SEREYKO

BUCEŃ¹¹³

curatus

JUSTINUS LITWINOWICZ

OSTRUWEK¹¹⁴

curatus

THOMAS SZUŁKOWSKI

NABRZUSKA¹¹⁵

commendarius

MATHAEUS DĄBROWSKI

LUBOML¹¹⁶

curatus

JACOBUS KACZYŃSKI

vicarius

ANTONIUS ŁASZKIEWICZ

OPALIN¹¹⁷

commendarius

POSSIDIUS JAUGEŁŁO Ordo Eremitarum Sancti Augustini

PRZEWAŁY¹¹⁸

curatus

JOANNES PRZEGALIŃSKI

promotor

JACOBUS MIERZWIŃSKI

TURZYSK¹¹⁹

curatus

DOMINICUS RAZUTOWICZ, canonicus honorarius

Luceoriensis, sacrae theologiae magister, decanus

Covelensis

vicarii

JOANNES PAUŁOWICZ

PETRUS DZIERZKOWSKI

113 Bucyń (Buceń, Buczyń) (ukr., ros. Буцини), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Wyżwa Stara.

114 Ostrówek (Ostruwek), wieś nie istnieje.

115 Nabrzuska (ukr., ros. Набруска), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Maniewiczze.

116 Luboml (ukr., ros. Любомль), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Luboml.

117 Opalin (ukr. Вишнівка, ros. Вишневка), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Luboml.

118 Przewały (ukr. Перевали, ros. Перевалы), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Turzysk.

119 Turzysk (ukr. Турійськ, ros. Турыйск), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Turzysk.

120 Kamień Koszyrski (Kamienkoszyrski) (ukr. *Камінь-Каширський*, ros. *Камень-Каширский*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Kamień Koszyrski.

121 Radziechów (ukr. *Радехів*, ros. *Радехов*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Luboml.

122 DAŻO, f. 90, op. 1, sp. 976, k. 2v.

123 Janówka (Janowka, Janów) (ukr. *Іванівка*, ros. *Ивановка*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Kowel.

124 DAŻO, f. 90, op. 1, sp. 986, k. 4v–5.

125 Ostróg (Ostrog) (ukr., ros. *Острозь*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Ostróg.

126 P.R. Jankiewicz, *op.cit.*, s. 224.

127 Międzyrzec Ostrogski (Międzyrzec) (ukr. *Межиріччя*, ros. *Межиричи*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Ostróg.

128 Wołyniak [J.M. Giżycki], *Zniesione...*, s. 79.

129 Krzywín (Krzewin) (ukr. *Старий Кривин*, ros. *Старый Кривин*), obecnie: Ukraina, obw. Chmielnicki, rej. Sławuta.

KAMIENKOSZYRSKI¹²⁰

Ordo Praedicatorum
prior et commendarius
MARTINUS KULESZA

RADZIECHÓW¹²¹

Ecclesia eremitarum Sancti Augustini
[MATHAEUS IŁŁAKOWICZ]¹²²

JANOWKA¹²³

Ecclesia bernardinorum
[CORNELIUS DORGIEWICZ]¹²⁴

DECANATUS OSTROGIENSIS

OSTRÓG¹²⁵

commendarius
DOMINICUS ŁYSZEWSKI, vicedecanus
vicarii

FRANCISCUS ROSIŃSKI
VINCENTIUS ŁATWIŃSKI

IBIDEM

Ecclesia et conventus capucinatorum
[NORBERTUS JÓZEFOWICZ]¹²⁶

MIĘDZYRZEC¹²⁷

Conventus Ordinis Sancti Francisci Minorum Conventualium
[BONIFACIUS NAGINIEWICZ]¹²⁸

KRZYWIN¹²⁹

curatus
LUDOVICUS RESZCZYŃSKI, canonicus honorarius
Luceoriensis, decanus Ostrogiensis et Rovnensis
vicarius
JOANNES ELLASZEWICZ

TAYGÓRY¹³⁰

curatus

JOSEPHUS GODLEWSKI, canonicus honorarius Lu-
ceoriensis

vicarius

vacat

[ZDOŁBICA

Domus Congregationis Mariae Vitae]

KUNIOW¹³¹

curatus

IGNATIUS KURYŁOWICZ

LACHOWCE¹³²

Ordo Praedicatorum

prior et commendarius

ERASMUS LAWDAŃSKI

ANNOPOL¹³³

prior et commendarius

[BERNARDUS] WENCEWICZ Ordo Carmelitarum

Antique Regulae Observantium

DECANATUS ROVNENSIS

RÓWNE¹³⁴

praepositus

STANISLAUS MOROZ

vicarius

THADDEUS JASKOŁD

intra parochiam

ROBERT DE MARONE, capellanus in Grodek¹³⁵

item

BASILIIUS JAWCZYŃSKI, capellanus in Barmaki¹³⁶

¹³⁰ Tajgóry (Taygóry, Tajgury, Tajkury, Tajguny) (ukr. *Тайкури*, ros. *Тайкуры*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Równe.

¹³¹ Kuniów (Kuniow) (ukr. *Кунів*, ros. *Кунев*), obecnie: Ukraina, obw. Chmielnicki, rej. Zaslav.

¹³² Lachowce (ukr. *Білогір'я*, ros. *Белогорье*), obecnie: Ukraina, obw. Chmielnicki, rej. Biłohirja (Lachowce).

¹³³ Annopol (ukr. *Ганнопіль*, ros. *Аннополь*), obecnie: Ukraina, obw. Chmielnicki, rej. Sławuta.

¹³⁴ Równe (ukr. *Рівне*, ros. *Ровно*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Równe.

¹³⁵ Gródek (ukr., ros. *Городок*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Równe.

¹³⁶ Barmaki (ukr., ros. *Бармаки*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Równe.

137 Klewań (ukr., ros. *Клевань*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Równe.

138 Horyńgród (Horyngrod, Krupa) (ukr. *Гориньград Перийий*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Równe.

139 Tuczyn (ukr., ros. *Тучин*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Hoszcz.

140 W wizytacji przeprowadzonej 22 grudnia 1831 r. odnotowano imię i nazwisko kolejnego wikariusza: neoprezbitera Ignacego Michalskiego. DAŻO, f. 90, op. 1, sp. 982, k. 3v.

141 Aleksandria (Alexandria, Aleksandrya) (ukr. *Олександрія*, ros. *Александрія*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Równe.

142 Szpanów (Szpanow) (ukr. *Шпанів*, ros. *Шпанов*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Równe.

143 Derażne (Derażne) (ukr. *Деражне*, ros. *Деражное*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Kostopol.

*KLEWAŃ*¹³⁷

commendarius

BALTHASAR DWORZAŃSKI, sacrae theologiae magister

vicarius

GASPAR BOBROWICZ

Ibidem

CAIETANUS KOWACZ, capellanus scholae districtualis, [altarista]

*HORYNGROD*¹³⁸

curatus

MICHAEL BORATYŃSKI, vicedecanus

*TUCZYN*¹³⁹

curatus

MICHAEL SYLWESTROWICZ, sacrae theologiae doctor, vide ut supra

vicarius

FRANCISCUS GRYLEWICZ¹⁴⁰

*ALEXANDRIA*¹⁴¹

commendarius

PETRUS WOYTKOWSKI

*SZPANÓW*¹⁴²

curatus

GREGORIUS ŻERA, canonicus honorarius Ołyccensis

*DERAŻNE*¹⁴³

curatus

ALOISIUS MARCINKIEWICZ

vicarius

vacat

STEPAŃ¹⁴⁴

curatus

ANTONIUS CHOROSZYŃSKI, canonicus honorarius

Ołycensis

promotor

vacat

BEREŻNE¹⁴⁵

curatus

STANISLAUS ŁOWECKI, sacrae theologiae doctor, vide

ut supra

vicarius

ANTONIUS GŁĘBOCKI

[*altarista*

ANDREAS WOSIŃSKI, ritus graeci uniti]¹⁴⁶

KAZMIRKA¹⁴⁷

curatus

JOSEPHUS PIASKOWSKI, sacrae theologiae magister,

vide ut supra

vicarius

FRANCISCUS GRYGAŁOWSKI

ibidem

DIONISIUS DĘBCZYŃSKI, [*commendarius*]

intra parochiam

GREGORIUS SZYSZKOWSKI, capellanus in Kosma-

czow¹⁴⁸

MIĘDZYRZEC¹⁴⁹

Scholarum Piarum

ANTONIUS BĘCZKOWSKI, rector collegii et gimnasii

ANDREAS GRABOWSKI, rector emeritus et curatus

HILARION ŻEBROWSKI, praefectus scholae

ANTONIUS KUSTYNOWICZ, vicerektor

VICTOR JURIEWICZ, philosophiae doctor, professor

matheseos

MODESTUS HANIEWICZ, sacrae theologiae magister,

professor linguae Russian

¹⁴⁴ Stepań (ukr., ros. *Степань*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Sarny.

¹⁴⁵ Berezne (Bereźne, Berśne, Jędrzejów) (ukr. *Березне*, ros. *Березно*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Bereźne.

¹⁴⁶ DAŻO, f. 90, op. 1, sp. 939, k. 2v.

¹⁴⁷ Kazimirka (Kazmirka) (ukr. *Кузьмівка*, ros. *Кузьмовка*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Sarny.

¹⁴⁸ Kosmaczów (Kosmaczow) (ukr. *Космачів*, ros. *Космачев*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Kostopol.

¹⁴⁹ Międzyrzec Korecki (Międzyrzec) (ukr. *Великі Межирічі*, ros. *Великие Межиричи*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Korzec.

¹⁵⁰ Niewirków (Niewirkow) (ukr. *Невіркив*, ros. *Невирков*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Korzec.

¹⁵¹ Kustyń (Kustyn) (ukr., ros. *Кустин*), obecnie: Ukraina, obw. Równe, rej. Równe.

¹⁵² Wołyniak [J.M. Giżycki], *Zniesione...*, s. 29–30.

¹⁵³ Zasław (ukr., ros. *Ізяслав*), obecnie: Ukraina, obw. Chmielnicki, rej. Zasław.

ADRIANUS JODKO, capellanus scholae
ANDREAS MICHAYŁOWICZ, candidatus philosophiae,
profesor historiae
JUSTINUS JANUSZKIEWICZ, professor matheseos

NIWIRKOW¹⁵⁰
Ordo Praedicatorum
prior et commendarius
JOSEPHUS CWIRKO

KUSTYN¹⁵¹
Ecclesia bernardinorum
[VITALIS WYROZUMSKI]¹⁵²

DECANATUS ZASŁAVIENSIS

ZASŁAW¹⁵³
Ecclesia tituli Sancti Joannis
curatus
FRANCISCUS MARKOWSKI
vicarius
vacat
altarista
vacat

ZASŁAW
Ecclesia tituli Sancti Josephi Congregatio Missionis
STANISLAUS CHEŁMOWSKI, superior, decanus Zasłaviensis
DOMINICUS CZAYKOWSKI, examiner
JOANNES PAIEWSKI, vicedecanus, examiner
MATHAEUS TROIANOWSKI, consultor
JOSEPHUS SZYMANOWSKI, examiner
THADDAEUS IWASZKIEWICZ
MATHAEUS SNARSKI, praefectus ecclesiae
THOMAS WOLIŃSKI
ANTONIUS KOBYLEŃSKI, clericus, profesor scholae
parochialis

[*IBIDEM*

Ecclesia bernardinorum

RUFINUS NARMUNT] ¹⁵⁴

BIAŁOGRÓDKA ¹⁵⁵

curatus

JOANNES NIEGARDOWSKI

vicarius

JOSEPHUS WASKOWSKI

HORODYSZCZE ¹⁵⁶

Ordo Carmelitarum Antiquae Regulae Observantium

Parochus et prior

CANDIDUS KRAIEWSKI

intra parochiam

THAEO DORUS ZAWALEWICZ, capellanus in Kost-
kow ¹⁵⁷

ŁABUŃ ¹⁵⁸

commendarius

ELIAS PODGÓRSKI Ordo Carmelitarum Antiquae Re-
gulae Observantium

DECANATUS VETERO CONSTANTINOVIENSIS

KONSTANTYNÓW STARY ¹⁵⁹

Ordo Praedicatorum

prior et commendarius

DOMINICUS PODGÓRSKI

IBIDEM

Ordo Capucinatorum

guardianus et commendarius

GERARDUS [RÓŻAŃSKI]

154 Wołyńiak [J.M. Giżycki], *Zniesio-
ne...*, s. 44.

155 Białogródka (ukr. *Білогородка*,
ros. *Белогородка*), obecnie: Ukraina,
obw. Chmielnicki, rej. Zaslav.

156 Horodyszczce (ukr. *Городище*, ros.
Городище), obecnie: Ukraina, obw.
Chmielnicki, rej. Szepetówka.

157 Końsków (Kostków) (ukr. *Коськів*,
ros. *Коськов*), obecnie: Ukraina, obw.
Chmielnicki, rej. Szepetówka.

158 Łabuń (ukr., ros. *Новолабунь*),
obecnie: Ukraina, obw. Chmielnicki,
rej. Połonne.

159 Stary Konstantynów (Starokon-
stantynów, Konstantynów Stary) (ukr.
Старокостянтинів, ros. *Старо-
константинов*), obecnie: Ukraina,
obw. Chmielnicki, rej. Stary Konstan-
tynów.

160 Butowce (ukr. *Бутівці*, ros. *Бутовцы*), obecnie: Ukraina, obw. Chmielnicki, rej. Stary Konstantynów.

161 Bazalia (ukr. *Базалія*, ros. *Базалия*), obecnie: Ukraina, obw. Chmielnicki, rej. Teofilpol.

162 Ostropol (ukr. *Старий Остропіль*, ros. *Старый Острополь*), obecnie: Ukraina, obw. Chmielnicki, rej. Stary Konstantynów.

163 Tereszki (ukr. *Терешки*, ros. *Терешки*), obecnie: Ukraina, obw. Chmielnicki, rej. Krasilów.

164 Ożohowce (Ozohowce) (ukr. *Ожигівці*, ros. *Ожиговцы*), obecnie: Ukraina, obw. Chmielnicki, rej. Wołoczyska.

165 Wołoczyska (ukr. *Волочискьк*, ros. *Волочиск*), obecnie: Ukraina, obw. Chmielnicki, rej. Wołoczyska.

166 Kupiel (ukr. *Купіль*, ros. *Купель*), obecnie: Ukraina, obw. wołyński, rej. Wołoczyska.

167 Teofilpol (Teofilpol) (ukr. *Теофіполь*, ros. *Теофиполь*), obecnie: Ukraina, obw. Chmielnicki, rej. Teofilpol.

168 Kulczyzny (ukr. *Кульчини*, ros. *Кульчины*), obecnie: Ukraina, obw. Chmielnicki, rej. Krasilów.

*BUTOWCE*¹⁶⁰

curatus

LEO DOLIŃSKI, canonicus honorarius Zitomiriensis,
decanus Vetero Constantinoviensis

*BAZALIA*¹⁶¹

curatus

MICHAEL LISOWSKI

*OSTROPOL*¹⁶²

commendarius

THOMAS HUCEWICZ

*TERESZKI*¹⁶³

ad capellam publicam capellanus
vacat

*OZOHOWCE*¹⁶⁴

curatus

NOCEPHORUS PERCHOROWICZ

*WOŁOCZYSKA*¹⁶⁵

curatus

JOANNES IGNATOWSKI

*KUPIEL*¹⁶⁶

commendarius

ADALBERTUS PONOSIEWICZ

*TEOFILPOL*¹⁶⁷

Ordo Sanctissimi Trinitatis

[*minister et commendarius*]

ROMANUS KACZANOWSKI

*KULCZYNY*¹⁶⁸

Ordo Praedicatorum

prior et commendarius

ANTONIUS SKAZIMIEROWSKI

DECANATUS NOVOGROD WOŁHINENSIS

NOWOGROD WOŁYŃSKI¹⁶⁹

curatus

GREGORIUS HUCEWICZ, decanus, vide ut supra

vicarii

TIMOTHAEUS MOCZYDŁOWSKI

JOANNES OSMOLSKI

KORZEC¹⁷⁰

curatus

NICOLAUS PODLEWSKI, vide ut supra

administrator officiosus et altaris Sanctae Annae

ANTONIUS KOZMIŃSKI

vicedecanus et altaris Sanctissimi Trinitatis

LAURENTIUS PROTASIEWICZ

vicarius

MICHAEL LEBDOWICZ

IBIDEM

Ecclesia Franciscanorum

[GVIDUS SIENKIEWICZ]¹⁷¹

BEREZDÓW¹⁷²

Ordo Marianorum

commendarius et praesidens

JOSEPHUS SZUMOWSKI

POŁONNE¹⁷³

commendarius

ADALBERTUS DUNAIEWSKI

vicarius

MATHIAS WYŻEWSKI

MIROPOL¹⁷⁴

curatus

ADALBERTUS DUNAIEWSKI, vide ut supra

169 Nowogród Wołyński (Nowograd Wołyński, Zwiahel) (ukr. *Новоград-Волинський*, ros. *Новоград-Волинский*), obecnie: Ukraina, obw. Żytomierz, rej. Nowogród Wołyński.

170 Korzec (ukr. *Корець*, ros. *Корейц*), obecnie: Ukraina, obw. Równie, rej. Korzec.

171 *Directorium Divini Officii Recitandi Missarumque Celebrandarum pro Ordine Fratrum Minorum S. P. Francisci Conventualium Anno Domini Bissextili 1832... editum*, Vilnae 1831.

172 Berezdów (Berezdow) (ukr. *Берездів*, ros. *Берездов*), obecnie: Ukraina, obw. Chmielnicki, rej. Sławuta.

173 Połonne (ukr. *Полонне*, ros. *Полонное*), obecnie: Ukraina, obw. Chmielnicki, rej. Połonne.

174 Miropol (ukr. *Миропіль*, ros. *Мирополь*), obecnie: Ukraina, obw. Żytomierz, rej. Romanów.

175 Krzemieniec (ukr. *Кременець*, ros. *Кременец*), obecnie: Ukraina, obw. Tarnopol, rej. Krzemieniec.

176 DAŹO, f. 90, op. 1, sp. 949, k. 4.

177 Jampol (ukr. *Великие Дедеркалы*, ros. *Ямполь*), obecnie: Ukraina, obw. Chmielnicki, rej. Biłohirja (Lachowce).

178 Oleksiniec (Olexiniec) (ukr. *Старий Олексинець*, ros. *Старый Алексинец*), obecnie: Ukraina, obw. Tarnopol, rej. Krzemieniec.

179 Wiśniowiec (Wisznowiec) (ukr. *Вишнівець*, ros. *Вишневец*), obecnie: Ukraina, obw. Tarnopol, rej. Zbaraż.

180 Wyżgródek (Wyszogródek) (ukr. *Вишгородок*, ros. *Вышгородок*), obecnie: Ukraina, obw. Tarnopol, rej. Łanowce.

DECANATUS CREMENECENSIS

KRZEMIENIEC¹⁷⁵

Ordo Franciscanorum
gwardianus et commendarius
GREGORIUS KOBYLIŃSKI

IBIDEM

Ecclesia Licei Cremenecensis
capellanus

JOANNES KULIKOWSKI, vide ut supra
[PRO COPUS KRZYWICKI, Ordo Capucinatorum, con-
tionator]¹⁷⁶

JAMPOL¹⁷⁷

administrator
GASPAR SIESTRZEWITOWSKI, sacrae theologiae ma-
gister
vicarius
vacat

OLEXINIEC¹⁷⁸

curatus
VINCENTIUS SZYSZKOWSKI, decanus Cremenecensis

WISZNIOWIEC¹⁷⁹

Ecclesia tituli Sanctae Stanislai Episcopis
commendarius
POLICARPUS LEGOWICZ

IBIDEM

Ecclesia Ordo Carmelitarum Discalceatorum
commendarius
TELESPHORUS KOZŁOWSKI

WYŻGRÓDEK¹⁸⁰

commendarius
ADALBERTUS SOBIECH

KOŁODNO¹⁸¹

curatus

PETRUS JAROCKI

ŁANOWCE¹⁸²

commendarius

[JOANNES] NEPOMUCENUS ADAMOWICZ Ordo

Sancti Francisci Reformatorum

BIAŁOZURKA¹⁸³

commendarius

JOSEPHUS ANDRULEWICZ

SZUMSK¹⁸⁴

Ordo Franciscanorum

gvardianus et parochus

CLEOPHAS BARSZCZEWSKI

SZUMBAR¹⁸⁵

Ordo Sanctissimi Trinitatis

praesidens et commendarius

AMBROSIUS ZAKRZEWSKI

DEDERKAŁY¹⁸⁶

Ordo Sancti Francisci Reformatorum

gvardianus et curatus

JOANNES [NEPOMUCENUS] ADAMOWICZ, vide

ut supra

DECANATUS ZYTOMIRIENSIS

BERDYCZOW¹⁸⁷

curatus

JOSEPHUS BIAŁOBŁOCKI, canonicus honorarius Zytomiriensis, decanus

vicarius

PHILIPPUS MOCZULSKI

181 Kołodno (Kołodne) (ukr. Колодне, ros. Колодное), obecnie: Ukraina, obw. Tarnopol, rej. Zbaraż.

182 Łanowce (ukr. Ланівці, ros. Лановцы), obecnie: Ukraina, obw. Tarnopol, rej. Łanowce.

183 Białozórka (Białozurka) (ukr. Білозірка, ros. Белозирка), obecnie: Ukraina, obw. Tarnopol, rej. Łanowce.

184 Szumsk (ukr. Шумськ, ros. Шумск), obecnie: Ukraina, obw. Tarnopol, rej. Szumsk.

185 Szumbar (ukr., ros. Шумбар), obecnie: Ukraina, obw. Tarnopol, rej. Szumsk.

186 Dederkały (ukr. Великі Дедеркалі, ros. Великие Дедеркалы), obecnie: Ukraina, obw. Tarnopol, rej. Szumsk.

187 Berdyczów (Berdyczow) (ukr. Бердичів, ros. Бердичев), obecnie: Ukraina, obw. Żytomierz, rej. Berdyczów.

188 B.J. Wanat, *Klasztor karmelitów bosych w Berdyczowie na Ukrainie. Studium monograficzne*, Kraków 2007, s. 174.

189 Leszczyn (ukr. *Лищин*, ros. *Леицин*), obecnie: Ukraina, obw. Żytomierz, rej. Żytomierz.

190 Kotelnia (ukr. *Стара Котельня*, ros. *Старая Котельня*), obecnie: Ukraina, obw. Żytomierz, rej. Andruszówka.

191 Andruszówka (Andruszowka) (ukr. *Андрушівка*, ros. *Андрушѣвка*), obecnie: Ukraina, obw. Żytomierz, rej. Andruszówka.

192 W 1829 r. kapelanem w Andruszówce był franciszkanin Franciszek Niewiarowski. DAŻO, f. 178, op. 51, sp. 58, k. 4, 5–5v.

193 Trojanów (Trojanow, Troianów) (ukr. *Троянів*, ros. *Троянів*), obecnie: Ukraina, obw. Żytomierz, rej. Żytomierz.

194 Krasnopol (ukr. *Краснопіль*, ros. *Краснополь*), obecnie: Ukraina, obw. Żytomierz, rej. Cudnów.

195 Puliny (ukr. *Пулини*, ros. *Пулины*), obecnie: Ukraina, obw. Żytomierz, rej. Puliny.

IBIDEM

Ordo Carmelitarum Discalceatorum
[BERNARDUS KWAKIEWICZ¹⁸⁸

IBIDEM

Domus Congregationis Mariae Vitae]

*LESZCZYN*¹⁸⁹

curatus

DEMETRIUS HORYSZOWSKI

*KOTELNIA*¹⁹⁰

curatus

JOSEPHUS ŁAVICKI

*ANDRUSZOWKA*¹⁹¹

Ad capellam publicam

capellanus

*vacat*¹⁹²

*TROJANÓW*¹⁹³

curatus

STEPHANUS LEWKOSKI

vicarius

vacat

*KRASNOPOL*¹⁹⁴

curatus

CYPRIANUS PUCHALSKI

vicarius

JOSEPHUS KOMASZKO, ritus graeci uniti

*PULINY*¹⁹⁵

curatus

VALENTINUS SZABŁOWSKI, canonicus honorarius

Zitomiriensis

vicarius

vacat

CUDNÓW¹⁹⁶

curatus

JOANNES KULIKOWSKI, vide ut supra

vicarius

vacat

IBIDEM

Ecclesia bernardinorum

LUBAR¹⁹⁷

Ordo Praedicatorum

prior et commendarius

VINCENTIUS PAWŁOWSKI

KODNIA¹⁹⁸

Ordo Sancti Augustini

prior et commendarius

NICOLAUS SAWZDROWICZ

JWNICA¹⁹⁹

Ordo Franciscanorum

gvardianus et commendarius

MATHAEUS WOYCIECHOWSKI

ROMANÓW²⁰⁰

capellanus ad aulam et capellam publicam

JOSEPHUS DESZCZYŃSKI, canonicus honorarius Zitomiriensis

[*IBIDEM*

Domus Congregationis Mariae Vitae]

DECANATUS OWROCENSIS

OWRÓCZ²⁰¹

Ordo Praedicatorum

prior et commendarius

AUGUSTINUS ŻUCZKOWSKI

¹⁹⁶ Cudnów (Cudnow) (ukr. Чуднів, ros. Чуднов), obecnie: Ukraina, obw. Żytomierz, rej. Cudnów.

¹⁹⁷ Lubar (ukr., ros. Любар), obecnie: Ukraina, obw. Żytomierz, rej. Lubar.

¹⁹⁸ Kodnia (ukr., ros. Кодня), obecnie: Ukraina, obw. Żytomierz, rej. Żytomierz.

¹⁹⁹ Iwnica (Jwnica) (ukr., ros. Івниця), obecnie: Ukraina, obw. Żytomierz, rej. Andruszówka.

²⁰⁰ Romanów (Romanow) (ukr. Романів, ros. Романов), obecnie: Ukraina, obw. Żytomierz, rej. Romanów.

²⁰¹ Owrucz (Owrócz) (ukr., ros. Овруч), obecnie: Ukraina, obw. Żytomierz, rej. Owrucz.

²⁰² Wielelniki (ukr. *Нові Велідники*, ros. *Новые Веледники*), obecnie: Ukraina, obw. Żytomierz, rej. Owruż.

²⁰³ Narodycze (ukr. *Народичи*, ros. *Народичи*), obecnie: Ukraina, obw. Żytomierz, rej. Narodycze.

²⁰⁴ Uszomierz (ukr., ros. *Ушомир*), obecnie: Ukraina, obw. Żytomierz, rej. Korosteń.

²⁰⁵ Toporzyszczcze (ukr., ros. *Топорышце*), obecnie: Ukraina, obw. Żytomierz, rej. Horoszków.

²⁰⁶ Olewsk (Olesk) (ukr. *Олевськ*, ros. *Олевск*), obecnie: Ukraina, obw. Żytomierz, rej. Olewsk.

WIELEDNIKI²⁰²

curatus

MARTINUS KRZYŻANOWSKI, vide ut supra

commendarius

IGNATIUS LACHOWICZ

vicarius

ALEXANDER RAFAŁOWICZ, vicedecanus

NARODYCZE²⁰³

curatus

ANTONIUS CHODOROWICZ

USZOMIERZ²⁰⁴

Ordo Carmelitarum Antiquae Regulae Observantium

prior et commendarius

FRANCISCUS GRYGLEWICZ

TOPORZYSZCZE²⁰⁵

Ordo Carmelitarum Antiquae Regulae Observantium

prior et commendarius

BALTHASAR SERAFINOWICZ

OLEWSK²⁰⁶

Ordo Carmelitarum Antiquae Regulae Observantium

prior et commendarius

FRANCISCUS JASIŃSKI

DEPUTATI CONJUDICES

ŻYTOMIRIAE

Ad Iudicia Capitalis utriusque Departmenti:

per Illustres GREGORIUS HUCEWICZ, vide ut supra,

MICHAEL GOŁĘBIOWSKI

et Admodum Reverendus NEPOMUCENUS ROMAŃSKI Ordo Carmelitarum Discalceatorum,

ad Iudicium Terrestre et Magistrat Civitatibus:

Admodum Reverendus JOSEPHUS STAŃCZYK

LUCEORIAE

Illustris XAVERIUS MALISZEWSKI,
ac Admodum Reverendus ALEXANDER LITWINO-
WICZ
et THOMAS RUTKOWSKI

VLADIMIRIAE

Per Illustris JOANNES CHEVALIERE
et Admodum Reverendus JACOBUS SCHABOWSKI,
et THOMAS WIĘCKOWSKI

KOWEL

Illustris DOMINICUS RAZUTOWICZ, vide ut supra
et Admodum Reverendus JOANNES PRZEGALIŃSKI,
et IGNATIUS MISIŃSKI

DUBNO

Illustris JACOBUS PIETRAWSKI, vide ut supra
et FRANCISCUS DWORZYCKI

OSTRÓG

Illustris LUDOVICUS RESZCZYŃSKI,
et DOMINICUS ŁYSZEWSKI

RÓWNE

Illustris JOSEPHUS GODLEWSKI,
Admodum Reverendus STANISLAUS MOROZ

ZASŁAW

Admodum Reverendus DOMINICUS CZAYKOWSKI
et JOSEPHUS SZYMANOWSKI

NOWOGRÓD WOŁYŃSKI

Admodum Reverendus ANTONIUS KOŹMIŃSKI
et JOANNES OSMÓLSKI

KRZEMIENIEC

Illustris VINCENTIUS SZYSZKOWSKI

et Admodum Reverendus GREGORIUS KOBYLIŃSKI
[Ordo Fratrum Minorum Conventualium]

OWRÓCZ

Admodum Reverendus ALEXANDER RAFAŁOWICZ
et ANTONIUS CHODOROWCZ

STARY KONSTANTYNÓW

Illustris LEO DOLIŃSKI
et Admodum Reverendus THOMAS DASZKIEWICZ
Ordo Praedicatorum

Ad sessines institutas pro implantandis variolis vaccinis

LUCEORIAE

Illustris GAĞALSKI

VLADIMIRIAE

Admodum Reverendus THOMAS WIĘCKOWSKI

KOWEL

Admodum Reverendus FELIX PIORUŃSKI

DUBNO

Admodum Reverendus [FRANCISCUS] DWORZYCKI

OSTRÓG

Admodum Reverendus [DOMINICUS] ŁYSZEWSKI

NOWOGROD WOŁYŃSKI

Admodum Reverendus [TIMOTHAEUS] MOCZY-
DŁOWSKI

KONSTANTYNÓW

Admodum Reverendus [THOMAS] DASZKIEWICZ
Ordo Praedicatorum

ZYTOMIRIAE

Admodum Reverendus [THOMAS] BUYWID

OWRÓCZ

Admodum Reverendus [IGNATIUS] LACHOWICZ

DEFUNCTI E CLERO DIOECESANO

THEODORUS OSTASZEWSKI, mansionarius cathedralis Luceoriensis

GREGORIUS SOSNICKI, canonicus Olicensis

PETRUS ORAŃSKI, curatus in Tuczyn

MICHAEL SKIRNIEWSKI, decanus cathaedralis Luceoriensis

VINCENTIUS DOBROWOLSKI, praepositus cathedralis Żytomiriensis et canonicus Luceoriensis

JOANNES MIESZKOWSKI, canonicus cathedralis Luceoriensis

JOANNES PALHEJM, curatus in Połonne

ANTONIUS BEREZOWSKI, curatus in Białożurka

THOMAS ZIELONKO, clericus ordinis minoris

CONSTANTINUS MICHALSKI, tonsuratus

BIBLIOGRAFIA

I. ŹRÓDŁA

A. ŹRÓDŁA RĘKOPIŚMIENNE

- Państwowe Archiwum Obwodu Żytomierskiego w Żytomierzu (DAŻO)
sygn. f. 90, op. 1, sp. 505, Exemplarz wizyty Generalnej Kościoła parafialnego Ostrogskiego 1822 Roku 16 października sporządzony.
sygn. f. 90, op. 1, sp. 917, Wizyta Kościoła Parafialnego Ostrogskiego [w] 1830 roku napisana.
sygn. f. 90, op. 1, sp. 939, Wizyta Kościoła Parafialnego Berezneńskiego za Rok 1831.
sygn. f. 90, op. 1, sp. 940, Opisanie Kościoła i Klasztoru Warkowickiego WW.OO. Bernardynów R[oku] 1831 Sporządzone.
sygn. f. 90, op. 1, sp. 947, Opisanie Kościoła y Klasztoru WW.PP. Karmelitanek Dubieńskich w Roku 1831.
sygn. f. 90, op. 1, sp. 949, Opis Kościoła Lycealnego Krzemienieckiego... [w] 1831 Roku sporządzony.
sygn. f. 90, op. 1, sp. 962, Akt Wizyty Kościoła, Klasztoru i Szpitala WW.OO. Dominikanów Łuckich... Roku 1831.
sygn. f. 90, op. 1, sp. 966, Opisanie Kościoła Parafialnego Nieświckiego [w] 1831 Roku.
sygn. f. 90, op. 1, sp. 972, Wizyta Kościoła Kolegiaty Ołyckiej [w] 1831 Roku sporządzona.
sygn. f. 90, op. 1, sp. 976, Opis Kościoła Radziechowskiego [w] 1831 Roku.
sygn. f. 90, op. 1, sp. 978, Opisanie Kościoła Parafialnego Sokulskiego Rzymsko Katolickiego Łacińskiego... w Roku 1831 uczynione.
sygn. f. 90, op. 1, sp. 979, [Opisanie Kościoła Xięży Piiarów w] 1831 r.
sygn. f. 90, op. 1, sp. 982, Opis Kościoła Parafialnego Tuczyńskiego... Dnia 22 Grudnia 1831 Roku dopełniony.
sygn. f. 90, op. 1, sp. 986, Opis Kościoła Janowickiego [w] 1831 Roku.
sygn. f. 90, op. 1, sp. 983, Opisanie Kościoła Parafialnego Torczyńskiego Rzymsko-Katolickiego... w Roku 1831 uczynione.
sygn. f. 90, op. 1, sp. 1011, Akt Wizyty Kościoła i Klasztoru OO: Bonifratrów Łuckich za Rok 1832 Uczynionej.
sygn. f. 90, op. 1, sp. 1012, Akt Wizyty Kościoła i Klasztoru XX. Trynitarzów Łuckich... za Rok 1832 uczyniony.
sygn. f. 178, op. 51, sp. 58, Wizyta Kościoła Parafialnego Kotelańskiego w Roku 1829m Uczyniona.

B. ŹRÓDŁA DRUKOWANE

- Directorium Divini Officii Recitandi Missarumque Celebrandarum pro Ordine Fratrum Minorum S. P. Francisci Conventualium Anno Domini Bissextili 1832... editum, Vilnae [1831].*
- Directorium Horarum Canoniarum et Missarum Generale pro utroque Clero Archidioecesis Mohiloviensis in Ann[um] D[omi]ni MDCCCIII..., Plociae [1802].*
- Directorium Horarum Canoniarum et Missarum Generale pro utroque Clero Archidioecesis Mohiloviensis in Annum D[omi]ni MDCCCXVI..., Plociae [1815].*
- Directorium Horarum Canoniarum et Missarum Generale pro utroque Clero Archi-Dioecesis Mohileviensis in Annum D[omi]ni MDCCCXVIII..., Mohileviae [1817].*
- Directorium Horarum Canoniarum et Missarum in Annum Domini MDCCCXXX, post bissextilem secundum pro Dioecesi Minscensi, Minski [1829].*
- Directorium Horarum Canoniarum et Missarum pro Diaecesi Vilnensi in Annum Domini MDCCCX conscriptum..., Vilnae 1809.*
- Directorium Horarum Canoniarum et Missarum pro Dioecesi Luceoriensi in Annum Domini MDCCCXLVI... impressum, Vilnae 1845.*
- Directorium Horarum Canoniarum et Missarum pro Dioecesi Samogitiensi in Annum D[omi]ni MDCCCLII... conscriptum, Vilnae 1851.*
- Directorium Horarum Canoniarum et Missarum pro Dioecesi Vilnensi in Annum Domini MDCCCXLVII..., Vilnae 1846.*
- Directorium Horarum Canoniarum et Missarum SS. pro Dioecesi Luceoriae et Żytomiriensi in Annum Domini MDCCCLXVI, Vilnae 1865.*
- Directorium Horarum Canoniarum et Missarum... pro Diaecesi Samogitiensi in Annum D[omi]ni MDCCCIX... conscriptum, Vilnae [1808].*
- Directorium Officii Divini et Missarum, ad usum utriusque Cleri Archidioecesis Mohiloviensis in Annum Domini 1853..., Petropoli 1853.*
- Directorium Officii Divini ac Missarum ad usum Diaecesis Luceoriensis pro Anno Domini MDCCCII..., Luceoriae [1801].*
- Directorium Officii Divini ac Missarum ad usum Diaecesis Luceoriensis pro Anno Domini MDCCCXV... Conscriptum ac Editum, Luceoriae [1814].*
- Directorium Officii Divini ac Missarum ad usum Diaecesis Luceoriensis pro Anno Domini MDCCCXXI..., Berciczoviae [1820].*
- Directorium Officii Divini ac Missarum ad usum Diaecesis Luceoriensis pro Anno Domini MDCCCXXII, Berciczoviae [1831].*
- Directorium officii Divini ac Missarum ad usum Dioecesis Luceoriensis pro Anno Domini MDCCCXXXVII... conscriptum ac editum, [Luceoriae 1836].*

- Directorium officii Divini ac Missarum Juxta Rubricas Generales Breviarii et Missalis Romani nec non Decreta S[acrae] R[ituum] C[ongregationis] pro Diaecesi Luceoriensi et Brestensi... in Annum Domini 1781 editum, Zamoscensis [1780].*
- Directorium officii Divini ac Missarum Juxta Rubricas Generales Breviarii et Missalis Romani nec non Decreta S[acrae] R[ituum] C[ongregationis] ad usum Diaecesis Luceoriensis et Brestensis pro Anno Domini 1789... conscriptum, Luceoeriae [1788].*
- Directorium officii Divini ac Missarum Juxta Rubricas Generales Breviarii et Missalis Romani nec non Decreta S[acrae] R[ituum] C[ongregationis] ad usum Diaecesis Luceoriensis et Brestensis pro Anno Domini bissextili 1796... conscriptum, Luceoeriae [1795].*
- Directorium Officii Divini ac Missarum, ad usum Diaecesis Luceoriensis et Zytomiriensis per Anno D[omi]ni 1799, Luceoariae [1798].*
- Directorium Officii Divini Dioecesis Camenecensis Podoliae in annum Ch[ri]sti MDCCCXIII... editum, Berdiczoviae [1812].*
- Directorium Officii Divini et Missarum in Annum Domini MDCCCXXV, post bissextilem primum pro Dioecesi Minscensi... conscriptum..., Minski [1824].*
- Directorium Officii Divini Recitandi saqrique Peragendi in Dioecesi Camenecensi in Annum Domini 1861... editum, Vilnae 1860.*
- Directorium Officii Divini Recitandi saqrique Peragendi pro Dioecesi Camenecensi- Podoliae in Annum Domini 1857..., Vilnae 1856.*

II. OPRACOWANIA

- Aftanazy R., *Dzieje rezydencji na dawnych kresach Rzeczypospolitej*, cz. 2: *Ziemie ruskie Korony*, t. 5: *Województwo wołyńskie*, Wrocław-Warszawa-Kraków 1994.
- Aftanazy R., *Dzieje rezydencji na dawnych kresach Rzeczypospolitej*, t. 11: *Województwo kijowskie*, Wrocław-Warszawa-Kraków 1997.
- Aftanazy R., *Dzieje rezydencji na dawnych kresach Rzeczypospolitej*, t. 10: *Województwo braclawskie*, Wrocław-Warszawa-Kraków 1996.
- Ch[odyński] X.S., *Filadelfia [w:] Encyklopedia Kościelna podług teologicznej encyklopedji Wetzera i Weltego z licznymi jej dopełnieniami*, t. 5, M. Nowodworski (red.), Warszawa 1874, s. 358–359.
- Dębowska M., *Diecezje łucka i żytomiarska w pierwszych latach istnienia. Wybrane zagadnienia*, Lublin 2014.
- Gach P., *Popowstaniowa kasata klasztorów w guberniach zachodnich Cesarstwa Rosyjskiego w 1832 roku*, „Roczniki Humanistyczne” 1980, t. 28, z. 2, s. 197–189.
- Jankiewicz P.R., *XVIII-wieczne klasztory kapucyńskie na Ukrainie*, Kraków 2014.
- Popek L., *Świątynie Wołynia*, t. 1, Lublin 1997.

- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. 1–15, F. Sulimierski, B. Chlebowski, W. Walewski (red.), Warszawa 1880–1902.
- Wanat B.J., *Drukarnia Karmelu Fortecy Najświętszej Maryi Panny w Berdyczowie*, Kraków 2002.
- Wanat B.J., *Klasztor karmelitów bosych w Berdyczowie na Ukrainie. Studium monograficzne*, Kraków 2007.
- Wołyniak [Giżycki J.M.], *Notatka o niektórych naszych siedzibach trynitarskich*, Kraków 1912.
- Wołyniak [Giżycki J.M.], *Spis ważniejszych miejscowości w powiecie starokonstantynowskim na Wołyniu z 32 rycinami*, Stary-Konstantynów [Kraków] 1910.
- Wołyniak [Giżycki J.M.], *Wykaz klasztorów dominikańskich Prowincji Ruskiej*, cz. 2, Kraków 1923.
- Wołyniak [Giżycki J.M.], *Z przeszłości Karmelitów na Litwie i Rusi*, cz. 1–2, Kraków 1918.
- Wołyniak [Giżycki J.M.], *Zniesione kościoły i klasztory rzymsko-katolickie przez rząd rosyjski w wieku XIX-tym w diecezji łuckiej, żytomierskiej i kamienieckiej (gub. wołyńskiej, kijowskiej i podolskiej)*, „Nova Polonia Sacra” 1928, t. 1, s. 1–312.
- Колосок Б.В., *Ecclesia Cathedralis Luceoriensis. Кафедральні споруди Луцька*, Biały Dunajec–Ostróg 2002.
- Колосок Б.В., *Римо-католицькі святині Луцька*, Київ 2004.
-